

NOTAT Forventet tilbagetrækning og arbejdsmiljø

I perioden 14. maj til 9. juni 2023 har DSR Analyse gennemført en arbejdsmiljøundersøgelse (SATH 2023) blandt 8.000 beskæftigede medlemmer af Dansk Sygeplejeråd. 42% af de inviterede deltog i undersøgelsen. Dette notat præsenterer resultater ift. sygeplejerskernes forventede tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet.

Hovedresultater

- 60% af de beskæftigede sygeplejersker er enige eller helt enige i, at der er forhold i deres arbejdsliv, der kan gøre det vanskeligt at blive på arbejdsmarkedet til pensionsalderen.
- Sygeplejersker der forventer at trække sig tilbage sent...
 - o ... føler sig i mindre grad fysisk og psykisk nedslidte.
 - o ... angiver sjældnere, at arbejdstempoet altid er så højt, at det påvirker kvaliteten af arbejdet.
 - o ... oplever i mindre grad, at deres arbejde tager så meget af deres energi, at det går ud over deres privatliv.
- Sygeplejersker beskæftiget på intensive, medicinske og kirurgiske sengeafdelinger er i højere grad enige i, at det er vanskeligt at blive til pensionsalderen end fx konsultationssygeplejersker og sundhedsplejersker.
- Flere på kirurgiske, medicinske og øvrige regionale afdelinger samt konsultationssygeplejersker forventer at trække sig tilbage som 65-årige eller yngre end på øvrige afdelinger/arbejdspladser.
- Gennemsnitsalderen for de beskæftigede sygeplejersker er højest blandt konsultationssygeplejersker, andre privatansatte og sygeplejersker ansat på anæstesi, mens den er lavest på medicinske afdelinger, skadestuer og fælles akutmodtagelser samt de kirurgiske afdelinger

Tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet

60% af de beskæftigede sygeplejersker er enige eller helt enige i, at der er forhold i deres arbejdsliv, der kan gøre det vanskeligt at blive på arbejdsmarkedet til pensionsalderen. 21% er uenige eller helt uenige i dette. Ser vi alene på de 60+ årige er en mindre andel enige/helt enige i, at der er forhold der gør det vanskeligt at blive på arbejdsmarkedet til pensionsalderen (45%).

Fordelt på sektorer er der en højere andel af regionalansatte, der angiver, at der er forhold i deres arbejdsliv, som gør det vanskeligt at blive til pensionsalderen.

Tabel 1. Hvor enig er du i følgende: "Der er forhold i mit arbejdsliv, der kan gøre det vanskeligt for mig at blive på arbejdsmarkedet frem til pensionsalderen"?

	Region	Kommune	Privat	Alle	60+ årige
Helt enig	36%	29%	21%	33%	20%
Enig	27%	27%	24%	27%	25%
Hverken enig eller uenig	12%	12%	18%	12%	12%
Delvist uenig	7%	9%	10%	8%	10%
Helt uenig	11%	16%	21%	13%	26%
Ved ikke	7%	8%	6%	7%	8%
Antal	1672	714	179	2624	418

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. Data er vægtet. Pga. af afrundinger summer procenterne ikke altid til 100%. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Tabel 2 viser hvornår de beskæftigede sygeplejersker regner med at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet. 16% angiver før 65 år. 17% regner med at trække sig tilbage når de er 65 år. 33% når de er mellem 66-69 år og 12% angiver 70+ år eller derover. 22% har endnu ikke besluttet sig. Ser vi på de 60+ årige angiver halvdelen, at de forventer at trække sig tilbage når de er 66-69 år. En mindre andel i denne aldersgruppe har endnu ikke besluttet sig.

Tabel 2. Hvornår regner du med at trække dig tilbage fra arbejdsmarkedet?

	Region	Kommune	Privat	Alle	60+ årige
Før 65 år	17%	14%	19%	16%	20%
65 år	16%	17%	20%	17%	13%
66-69 år	33%	34%	32%	33%	54%
70+ år	12%	12%	16%	12%	7%
Ikke besluttet	23%	23%	13%	22%	5%
Total	1654	712	176	2604	425

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Sammenhænge mellem forventet tilbagetrækning og arbejdsmiljøparametre

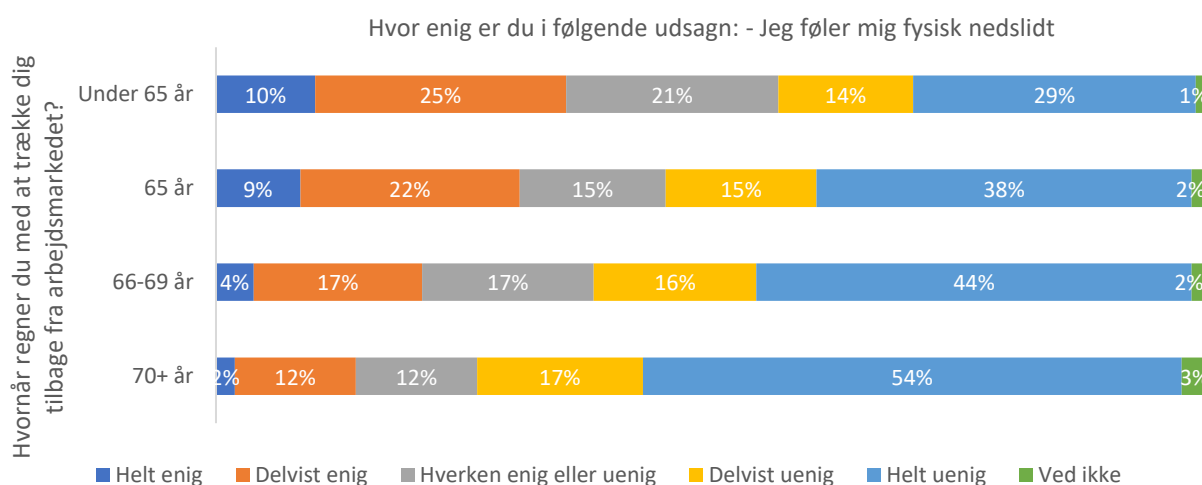
Det er undersøgt om der er sammenhæng mellem planlagte tilbagetrækningsalder og en række arbejdsmiljøparametre. Det er vigtigt at bemærke, at disse sammenhænge ikke er kausale sammenhænge.

Sygeplejersker der forventer at trække sig tilbage sent:

- oplever i mindre grad at være fysisk nedslidte
- angiver sjældnere, at arbejdstempoet altid er så højt, at det påvirker kvaliteten af arbejdet
- angiver i lavere grad, at arbejdet tager så meget energi, at det går ud over deres privatliv

Figur 1 viser sygeplejerskernes oplevelse af at være fysisk nedslidte fordelt på forventet alder for tilbagetrækning. Den viser, at 35% af sygeplejerskerne, der forventer at trække sig tilbag, inden de er fyldt 65 år, er enige eller delvist enige i, at de føler sig fysisk nedslidte. Til sammenligning gælder det 14% af dem, der forventer at trække sig tilbage, når der er 70 år eller ældre.

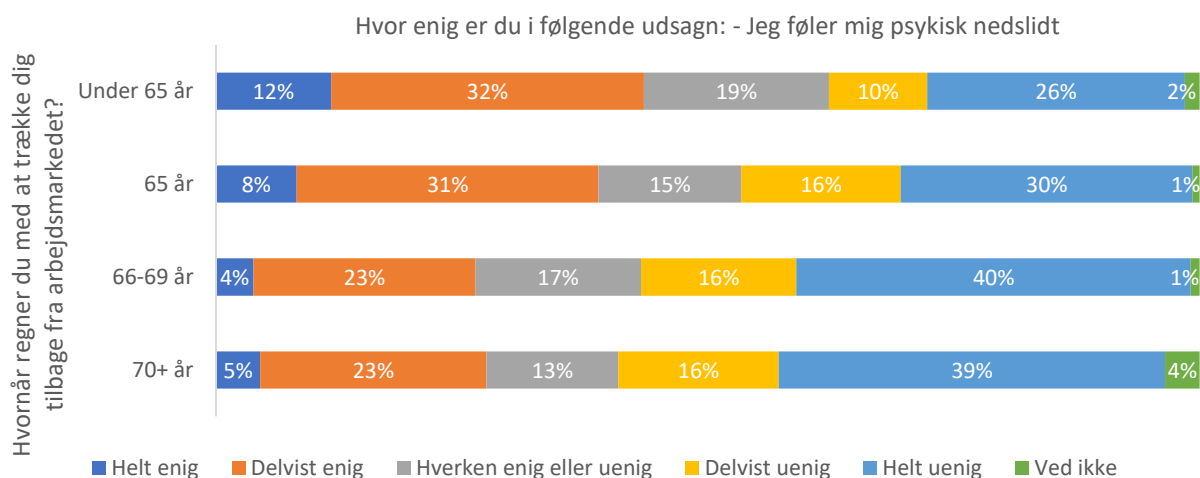
Figur 1. Fysisk nedslidning og forventet tilbagetrækning

Anm: Beskæftigede sygeplejersker=2022. Data er vægtet. Forskelle er statistisk signifikante Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

En lignende tendens kan også ses for psykisk nedslidning jf. figur 2. 44% af dem, der forventer at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet, inden de er fyldt 65 år, er enige eller delvist enige i, at de føler sig psykisk nedslidte. Mens det samme gælder 28% af dem, der forventer at blive på arbejdsmarkedet til de er 70 år eller ældre.

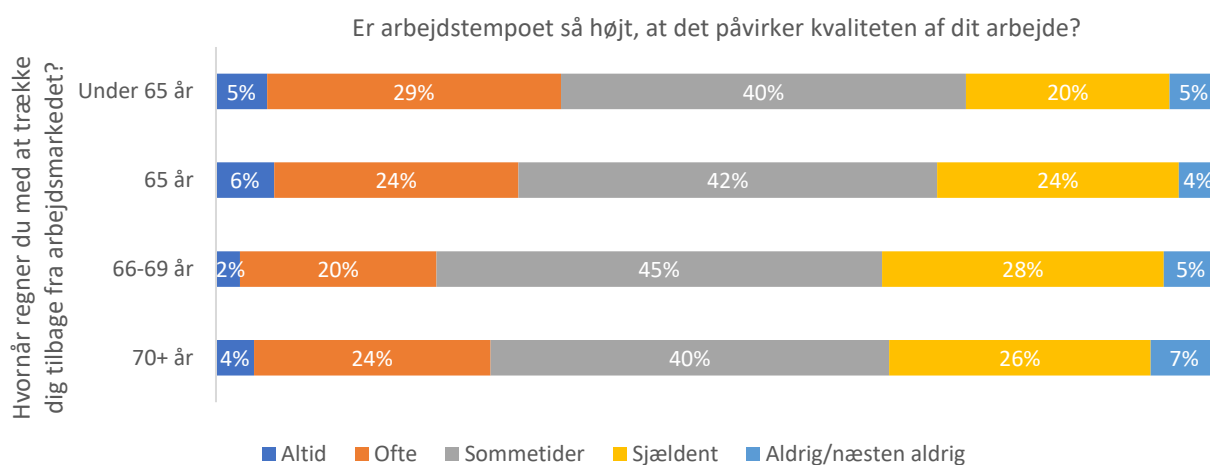
Figur 2. Psykisk nedslidning og forventet tilbagetrækning

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. N=2017. Data er vægtet. Forskelle er statistisk signifikante Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Figur 3 viser sygeplejerskernes oplevelse af, at arbejdstempoet er så højt, at det påvirker kvaliteten af deres arbejde fordelt på, hvornår de forventer at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet. Det fremgår heraf at en tredjedel af de sygeplejersker, der forventer at trække sig tilbage efter de er fyldt 70 år, sjældent eller aldrig oplever, at arbejdstempoet er så højt, at det påvirker kvaliteten af deres arbejde. Til sammenligning gælder det en fjerdedel af dem, der forventer at trække sig tilbage inden de er fyldt 65 år.

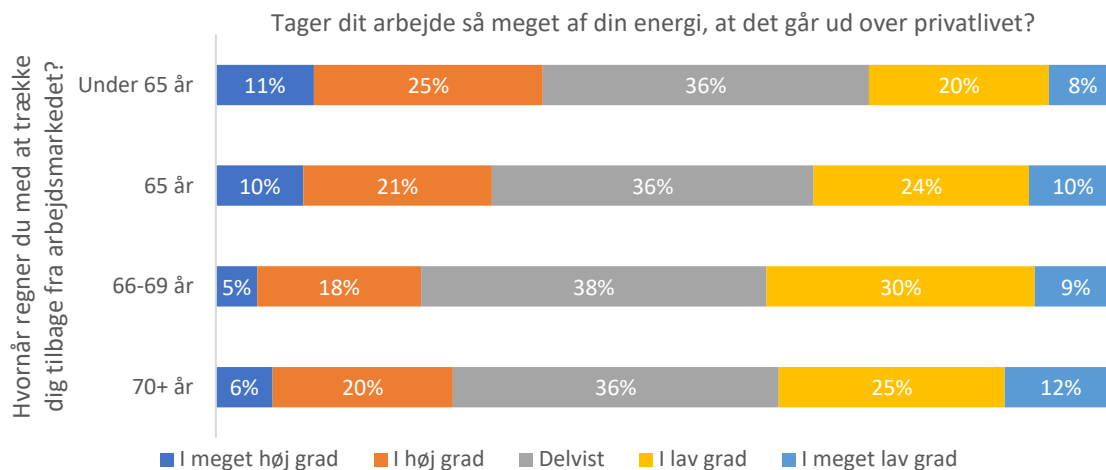
Figur 3. Arbejdstempo og forventet tilbagetrækning

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. N=2027. Data er vægtet. Forskelle er statistisk signifikante Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Ligeledes angiver også færre af de sygeplejersker, der forventer at blive til de er fyldt 70 eller længere, at de oplever, at deres arbejde tager så meget af deres energi, at det går ud over deres privat liv jf. figur 4. Mens 36% af dem, der forventer at gå fra, inden de er fyldt 65 år, angiver, at de i høj eller meget høj grad oplever, at deres arbejde tager så meget energi, at det går ud over deres privatliv, gælder det samme 26% af dem, der forventer at blive til de er fyldt 70 år.

Figur 4. Privatlivsbalance og forventet tilbagetrækning

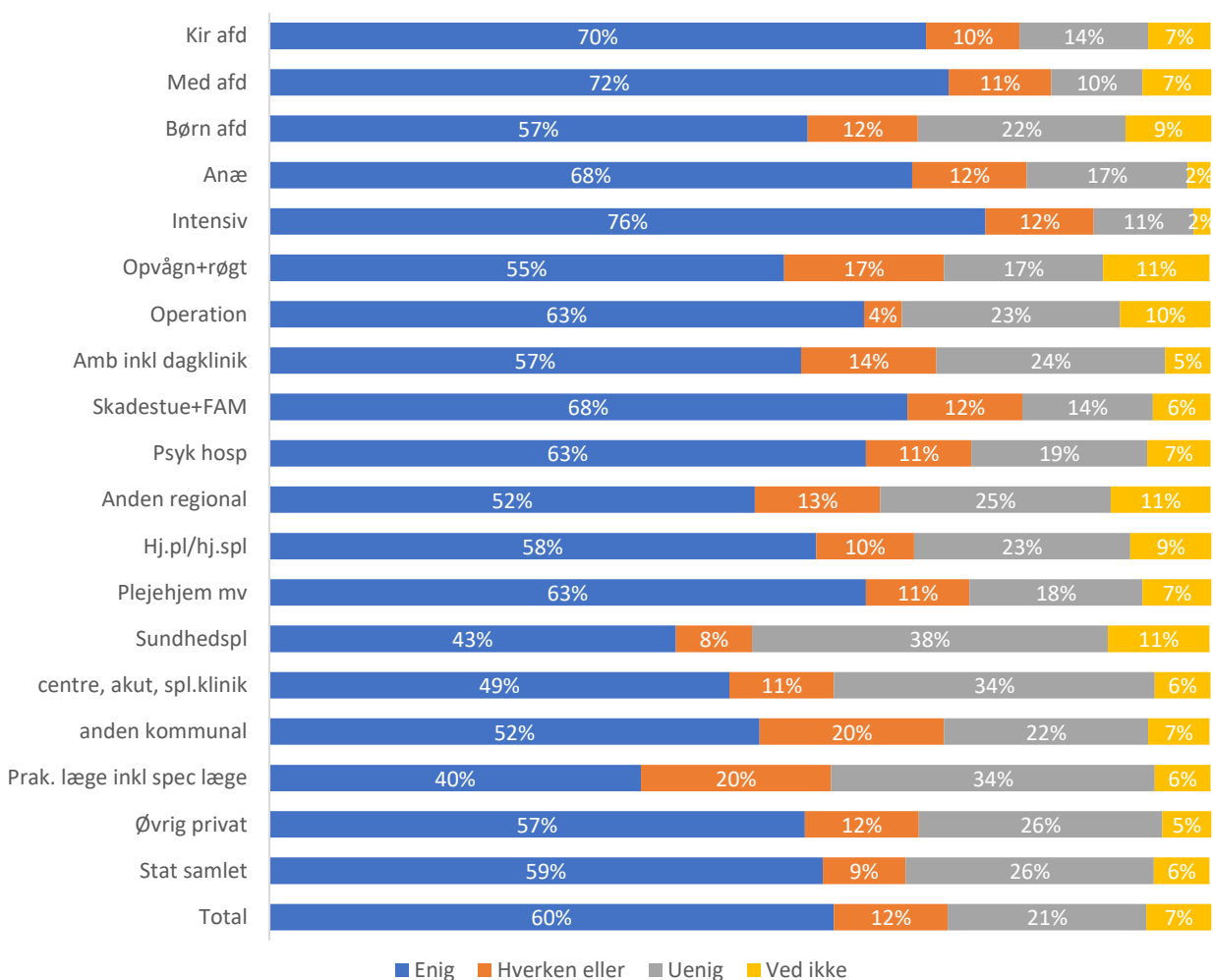
Anm: Beskæftigede sygeplejersker. N=2030. Data er vægtet. Forskelle er statistisk signifikante Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Fordelinger på arbejdspladstyper

Derudover er der set på forskelle i forventning om tilbagetrækning fordelt på arbejdspladstypen.

Sygeplejersker beskæftigede på intensiv, medicinsk og kirurgiske sengeafdeling er i højere grad enige i, at det er vanskeligt at blive til pensionsalderen, end konsultationssygeplejersker og sundhedsplejersker. Dette fremgår af figur 5.

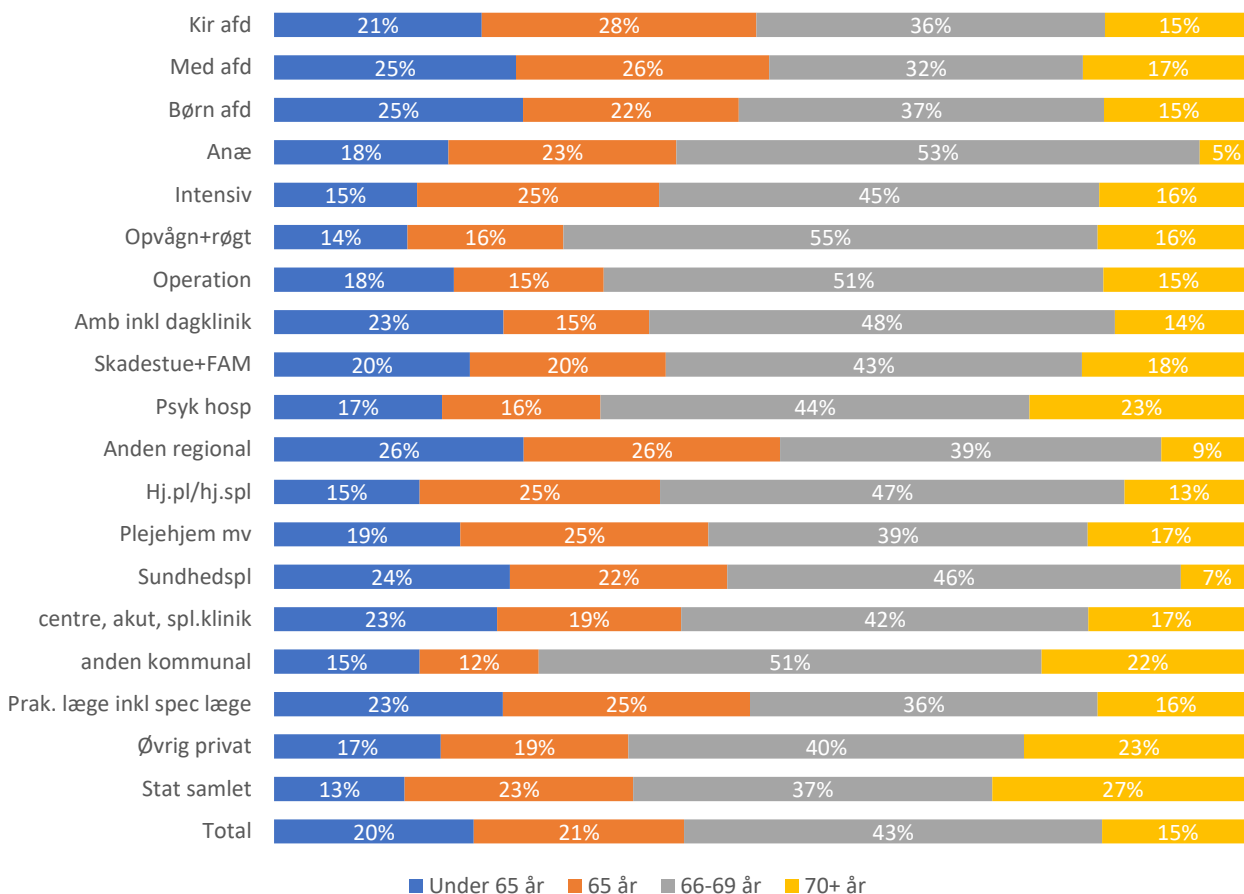
Figur 5. Hvor enig er du i følgende: "Der er forhold i mit arbejdsliv, der kan gøre det vanskeligt for mig at blive på arbejdsmarkedet frem til pensionsalderen" fordelt på arbejdspladstype

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. N=2596. Data er vægtet. Forskelle er statistisk signifikante Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Ses der på hvornår sygeplejerskerne forventer at trække sig tilbage fordelt på arbejdspladstype viser figur 6 væsentlige forskelle. De der har valgt "har ikke besluttet mig" er ekskluderet. Det fremgår, at en større andel af sygeplejerskerne på kirurgiske, medicinske og øvrige regionale afdelinger samt konsultations-sygeplejersker (ansat hos praktiserende læge/speciallæge) forventer at trække tilbage som 65-årige eller tidligere.

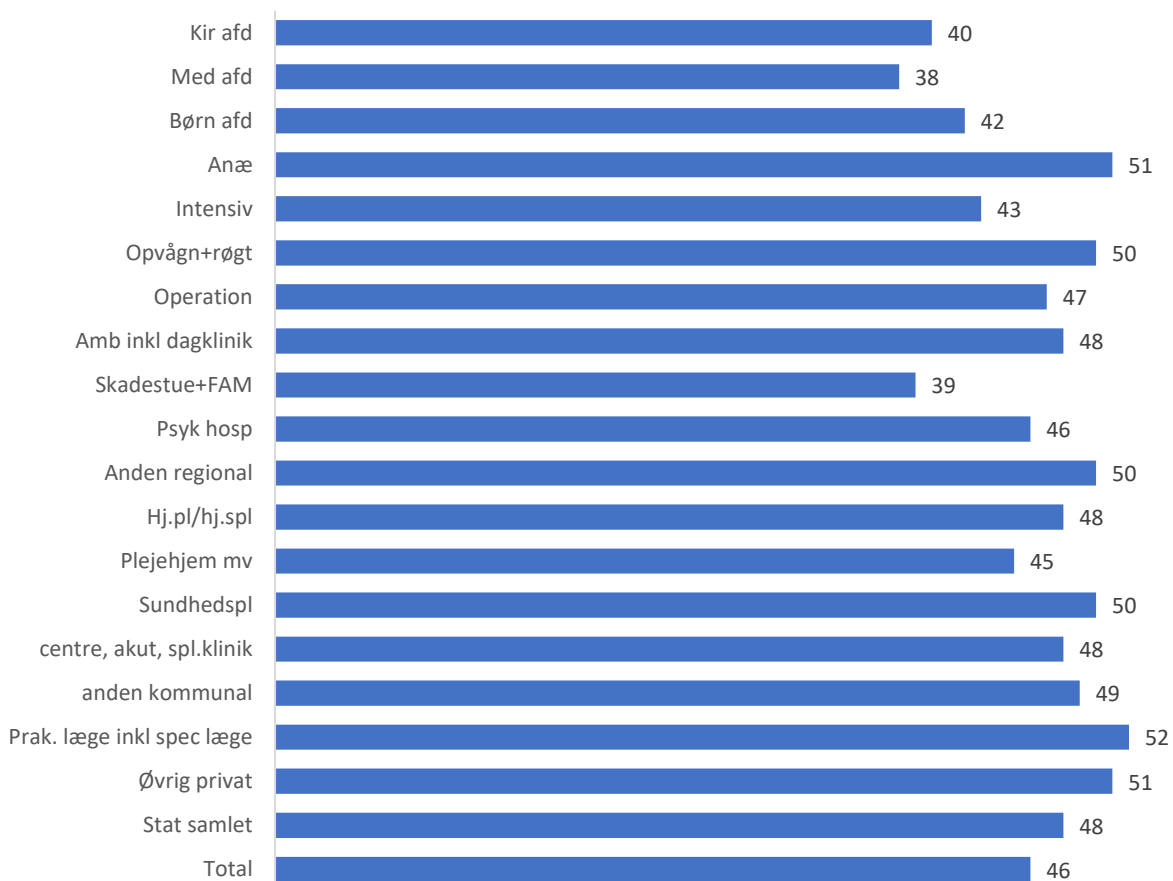
Figur 6. Hvornår regner du med at trække dig tilbage fra arbejdsmarkedet fordelt på arbejdspladstype

Anm: Kun de beskæftigede sygeplejersker, der angiver at have besluttet sig for, hvornår de forventer at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet. N=2006. Data er vægtet. Forskelle er statistisk signifikante Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Figur 7 viser gennemsnitsalderen på sygeplejerskerne fordelt på afdelingstyper, det fremgår heraf, at konsultationssygeplejerskerne i gennemsnit er de ældste med en gennemsnitsalder på 52 år efterfulgt af øvrige privatansatte og sygeplejersker på anæstesiafdelinger (51 år), mens sygeplejerskerne på de medicinske afdelinger, skadestuer og fælles akutmodtagelser samt de kirurgiske afdelinger i gennemsnit er de yngste med en gennemsnitsalder på hhv. 38, 39 og 40 år.

Figur 7. Gennemsnitsalder fordelt på arbejdspladstype

Anm: Beskæftigede sygeplejersker. N=2613. Data er vægtet. Kilde: SATH 2023, DSR Analyse

Metode

Resultaterne er baseret på svar fra en spørgeskemaundersøgelse om sygeplejerskers arbejdsmiljø, helbred og trivsel (SATH). Undersøgelsen er gennemført i maj-juni 2023, hvor 8.000 tilfældigt udvalgte beskæftigede medlemmer af Dansk Sygeplejeråd blev inviteret. 42% besvarede undersøgelsen. Respondenterne er lovet fortrolighed og efter dataindsamlingen er besvarelsene anonymiseret således at der ikke findes hverken navne, adresser, mails eller medlemsnummer som kan kobles til de enkelte besvarelser.

Spørgeskemaet udgøres af et udvalg af validerede spørgsmål fra "Virksomhedsskemaet" udviklet og testet af Det Nationale forskningscenter for Arbejdsmiljø (herefter NFA). Derudover er der tilføjet nogle specifikke spørgsmål om arbejdsvilkår såsom vagtbelastning og sygeplejerskerne arbejdsområde.

Respondenterne kunne i undersøgelsen gå videre til næste spørgsmål uden at besvare svarende til opsætningen i "Virksomhedsskemaet". Det betyder, antallet af besvarelser varierer fra spørgsmål til spørgsmål.

En bortfaldsanalyse viser mindre skævheder i bortfaldet. Der er udarbejdet en vægt, som tager højde for de mindre skævheder i forhold til alder, geografi, TR-status, sektor og anciennitet. Alle resultater er vægтет. Analyserne er endvidere baseret på gennemførte og ufuldstændige besvarelser.